

IX kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ KOMISJI DO SPRAW UNII EUROPEJSKIEJ (NR 72)

z dnia 23 czerwca 2021 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji do Spraw Unii Europejskiej (nr 72)

23 czerwca 2021 r.

Komisja do Spraw Unii Europejskiej, obradująca pod przewodnictwem poseł **Anity Czerwińskiej (PiS)**, zastępcy przewodniczącego Komisji, oraz **Piotra Polaka (PiS)**, zastępcy przewodniczącego Komisji, rozpatrzyła:

I. informację o dokumentach, w stosunku do których Prezydium wnosi o niezgłaszanie uwag: COM(2021) 254 (art. 7 ust. 4 ustawy z dnia 8 października 2010 r. o współpracy Rady Ministrów z Sejmem i Senatem w sprawach związanych z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej); COM(2021) 237, 243, 257, 259 (art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 8 października 2010 r.); COM(2021) 205, 235, 240, 245, 249, 251, 252, 255 (art. 151 ust. 1 regulaminu Sejmu z uwzględnieniem art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 8 października 2010 r.),

II. w trybie art. 151 ust. 1 regulaminu Sejmu z uwzględnieniem art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 8 października 2010 r. Zalecenie Komisji w sprawie skutecznego aktywnego wspierania zatrudnienia w następstwie kryzysu związanego z COVID-19 (EASE) (C(2021) 1372 wersja ostateczna) i odnoszące się do niego stanowisko rządu,

III. w trybie art. 151 ust. 1 regulaminu Sejmu z uwzględnieniem art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 8 października 2010 r. Wspólny komunikat do Rady Europejskiej: Stan stosunków politycznych, gospodarczych i handlowych między UE a Turcją (JOIN(2021) 8 wersja ostateczna) i odnoszące się do niego stanowisko rządu,

IV. w trybie art. 7 ust. 4 ustawy z dnia 8 października 2010 r. Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie subsydiów zagranicznych zakłócających rynek wewnętrzny (COM(2021) 223 wersja ostateczna) i odnoszący się do niego projekt stanowiska RP,

V. w trybie art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 8 października 2010 r. informację o stanowisku, jakie Rada Ministrów ma zamiar zająć podczas rozpatrywania projektów aktów prawnych UE na posiedzeniu Rady ds. Rolnictwa i Rybołówstwa (28 i 29 czerwca 2021 r.), w związku z zasięgnięciem opinii Komisji w tych sprawach (COM(2018) 368, 392, 393, 394, COM(2019) 3, 4, COM(2020) 80, 563).

W posiedzeniu udział wzięli: **Iwona Michałek** sekretarz stanu w Ministerstwie Rozwoju, Pracy i Przedsiębiorczości wraz ze współpracownikami, **Ryszard Bartosik** sekretarz stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi wraz ze współpracownikami, **Piotr Wawrzyk** sekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych wraz ze współpracownikami, **Patryk Jaki** – poseł do Parlamentu Europejskiego.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Adam Dudzic** – wicedyrektor Biura Spraw Międzynarodowych, **Agata Jackiewicz**, **Agnieszka Maciejczak** – z sekretariatu Komisji w BSM; **Bartosz Pawłowski** – ekspert ds. legislacji z Biura Analiz Sejmowych, **Danuta Adamiec** i **Dobromir Dziewulak** – specjaliści ds. międzynarodowych z BAS, **Wojciech Zgliczyński** – specjalista ds. społecznych z BAS.

Przewodnicząca poseł Anita Czerwińska (PiS):

Otwieram posiedzenie Komisji do Spraw Unii Europejskiej. Stwierdzam kworum. Witam serdecznie wszystkich obecnych członków Komisji do Spraw Unii Europejskiej, ministrów, a także towarzyszące im osoby.

Czy są uwagi do porządku dziennego? Nie widzę. Wobec tego stwierdzam, że Komisja przyjęła porządek dzienny.

Przechodzimy do rozpatrzenia pkt I, czyli informacji o dokumentach UE, w stosunku do których prezydium wnosi o niezgłaszanie uwag. Są to następujące dokumenty: w trybie art. 7 ust. 4 ustawy z dnia 8 października 2010 r. o współpracy Rady Ministrów z Sejmem i Senatem w sprawach związanych z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej COM(2021) 254; w trybie art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 8 października 2010 r. COM(2021) 237, 243, 257, 259; w trybie art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 8 października 2010 r. z uwzględnieniem art. 151 ust. 1 regulaminu Sejmu COM(2021) 205, 235, 240, 245, 249, 251, 252 i 255. Czy do wymienionych przeze mnie dokumentów państwo posłowie chcą zgłosić uwagi, czy też zgodnie z wnioskiem prezydium możemy przyjąć je bez rozpatrywania przez Komisję? Sprzeciwu nie słyszę. Stwierdzam, że **Komisja postanowiła nie zgłaszać uwag do wymienionych powyżej dokumentów**. Na tym zamykam rozpatrywanie pkt I.

Przechodzimy do pkt II, czyli rozpatrzenia w trybie art. 151 ust. 1 regulaminu Sejmu z uwzględnieniem art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 8 października 2010 r. Zalecenia Komisji w sprawie skutecznego aktywnego wspierania zatrudnienia w następstwie kryzysu związanego z COVID-19 (EASE) (C(2021) 1372 wersja ostateczna) i odnoszącego się do niego stanowiska rządu. Rząd reprezentuje pani minister Iwona Michałek, sekretarz stanu w Ministerstwie Rozwoju, Pracy i Technologii. Bardzo proszę panią minister o przedstawienie stanowiska.

Sekretarz stanu w Ministerstwie Rozwoju, Pracy i Technologii Iwona Michałek:

Szanowna pani przewodnicząca, szanowne prezydium i Wysoka Komisjo, rząd polski popiera zaprezentowane w zaleceniu stanowisko Komisji Europejskiej, że w związku z pandemią Covid-19 oraz trendami strukturalnymi niezbędne jest podjęcie dodatkowych działań. Zalecane kierunki wspierania pracowników i przedsiębiorstw są zbieżne z polską wizją poprawy sytuacji na rynku pracy. W celu wdrożenia zalecenia ważne jest konkretne wsparcie ze strony UE, w tym wsparcie finansowe. Znaczna część postulatów Komisji Europejskiej zawartych w zaleceniu jest już obecnie w Polsce realizowana. W zakresie wspierania przedsiębiorczości podjęto szeroko zakrojone działania w ramach tarczy antykryzysowej, to jest wsparcie przedsiębiorców i ochrona miejsc pracy. Wdrożono także dotację na podjęcie działalności gospodarczej, w tym na pokrycie kosztów pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa związanych z podjęciem tej działalności. Realizowane są również działania na rzecz zwiększenia konkurencyjności przedsiębiorstw oraz tworzenie nowych miejsc pracy. W lutym bieżącego roku przyjęto politykę energetyczną Polski do 2040 r., której celem jest niskoemisyjna transformacja i budowa nowych gałęzi gospodarki w oparciu o nowoczesne technologie. W zakresie rozwoju kwalifikacji przyjęto zintegrowaną strategię umiejętności. Wdrażany jest też zintegrowany system kwalifikacji oraz reforma kształcenia zawodowego. Wzmacniany jest system prognozowania zapotrzebowania na pracowników w poszczególnych zawodach. Zbudowany został system rad sektorowych ds. kompetencji.

Istotnym instrumentem mającym odpowiedzieć nie tylko na wyzwania, które stworzyła pandemia Covid, ale również na długofalowe wyzwania polskiego rynku pracy będzie szeroko rozumiana reforma rynku pracy, uwzględniająca także regulacje dotyczące zatrudnienia cudzoziemców, która została włączona do krajowego programu odbu-

dowy. Działania te będą realizowane poprzez Europejski Fundusz Społeczny opracowywany obecnie na lata 2021–2027. Nowe regulacje...

Przewodnicząca poseł Anita Czerwińska (PiS):

Przepraszam na chwilę. Poproszę państwa posłów o ciszę.

Sekretarz stanu w MRPiT Iwona Michałek:

...zastąpią obecnie obowiązującą ustawę o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Celem reformy rynku pracy jest lepsze dostosowanie instytucji rynku pracy do wymogów współczesnej gospodarki. Obecnie bowiem to nie stopa bezrobocia, która jest najniższa w całej UE, jest dla nas wyzwaniem, tylko zwiększenie współczynnika aktywności zawodowej, tworzenie miejsc pracy wysokiej jakości oraz umożliwienie zdobycia jak największej liczbie pracowników kwalifikacji i umiejętności potrzebnych, by sprostać wyzwaniom cyfrowej i zielonej transformacji.

W odniesieniu do funkcjonowania urzędów pracy zmniejszona zostanie biurokracja, unowocześniona i dostosowana do wymogów współczesności zostanie także ich oferta. Położony zostanie nacisk na aktywizację osób dziś nieaktywnych zawodowo, także już pracujących, którzy jednak wymagają uzupełnienia kwalifikacji. Bardzo ważne będzie dla nas również usprawnienie wsparcia dla osób młodych na rynku pracy, w tym poprzez modernizację obecnie funkcjonujących ochotniczych hufców pracy.

W odniesieniu do zatrudnienia cudzoziemców planujemy uproszczenie i przyspieszenie procedur oraz położenie większego nacisku na bardziej długotrwałe migracje pracowników o wyższych umiejętnościach, a nie tylko dla migrantów pracujących w zawodach niewymagających dużych kwalifikacji. Przygotowujemy także ustawę, która umożliwi zawieranie i rozliczanie niektórych rodzajów umów o pracę dla mikroprzedsiębiorców, gospodarstw domowych oraz rolników. Nowe przepisy wzmocnią ich konkurencyjność, zmniejszą ryzyko naruszania przepisów oraz upowszechnią zawieranie godnych umów i przyczynią się do zmniejszenia szarej strefy. Na inwestycje związane z reformą rynku pracy przeznaczone będą 52 mln euro z Krajowego Programu Odbudowy, przede wszystkim na cyfrową modernizację publicznych służb zatrudnienia, w tym również procedury legalizacji pracy cudzoziemców.

Podsumowując, uważamy, że zalecenia Komisji Europejskiej w sprawie skutecznego, aktywnego wspierania zatrudnienia w następstwie kryzysu związanego z Covid-19 to ważne źródło inspiracji, a jednocześnie zobowiązanie Komisji Europejskiej do wspierania państw członkowskich w budowaniu odpornych na kryzysy i zdolnych do odpowiadania na wyzwania współczesności rynków pracy. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Anita Czerwińska (PiS):

Bardzo dziękuję pani minister. Posłem sprawozdawcą do tego dokumentu jest pan poseł Krzysztof Śmiszek. Bardzo proszę pana posła o zabranie głosu.

Posel Krzysztof Śmiszek (Lewica):

Bardzo dziękuję, pani przewodnicząca. Wysoka Komisjo, w dokumencie Komisja przedstawia swoje zalecenia, na podstawie których państwa członkowskie mają opracować rozwiązania umożliwiające sprawne i skuteczne przeprowadzenie transformacji ekologicznej i cyfrowej, które stawia czoło wyzwaniom na rynku pracy spowodowanym przez pandemię wirusa Covid-19. Rozwiązania te w dalszej perspektywie miałyby zachęcać do zatrudniania i zmiany pracy oraz wspierać przedsiębiorczość, umożliwiać podnoszenie kwalifikacji oraz przekwalifikowanie się, zwiększyć wsparcie ze strony służb zatrudnienia w zakresie zmiany pracy. Komisja zaleca, aby środki te zostały uzupełnione wdrożeniem odnośnych zaleceń dla poszczególnych krajów przyjętych przez Radę w ramach europejskiego semestru. Opierały się na identyfikacji zapotrzebowania na umiejętności i ewentualnych niedoborów we wszystkich sektorach gospodarki i regionach, w tym ekosystemach przemysłowych zdefiniowanych w nowej strategii przemysłowej dla Europy, które mają największy potencjał w zakresie tworzenia wysokiej jakości miejsc pracy oraz ułatwienia przejścia na neutralną dla klimatu zasobooszczędną gospodarkę o obiegu zamkniętym zgodnie z Europejskim Zielonym Ładem. Koncentrowały się na transformacji ekologicznej i cyfrowej, również w oparciu o wyzwania i możliwości określone

w krajowych planach w dziedzinie energii i klimatu, a także na grupach defaworyzowanych i niedostatecznie reprezentowanych na rynku pracy.

Działania władz publicznych w zakresie polityki zatrudnienia mają szczególne znaczenie w sytuacji, kiedy występują negatywne zjawiska w masowej skali, takie jak pandemia Covid-19, która wywołuje bezprecedensowe negatywne skutki społeczno-gospodarcze.

Zalecenia Komisji dotyczące wspierania zatrudnienia i zmiany pracy, wspierania przedsiębiorczości oraz wsparcia służb zatrudnienia wydają się wychodzić naprzeciw potrzebom wywołanym przez pandemię Covid-19 i powinny przyczynić się do wsparcia transformacji ekologicznej i cyfrowej. Dokument zawiera rekomendację, że państwa członkowskie powinny też zapewnić osobom poszukującym pracy zindywidualizowane wsparcie obejmujące doradztwo, poradnictwo i mentoring, ocenę i walidację umiejętności, pomoc w poszukiwaniu pracy, wsparcie w zakresie przedsiębiorczości oraz w razie potrzeby zapewnienie odpowiednich usług społecznych. Pracownicy dotknięci restrukturyzacją przedsiębiorstw muszą mieć zagwarantowane wsparcie w zakresie nabycia nowych kwalifikacji i ponownego zatrudnienia. Publiczne służby zatrudnienia powinny dysponować zdolnościami operacyjnymi i niezbędnymi do bezpośredniego udzielania lub przyczyniania się do udzielania różnych form wsparcia.

Omawiany dokument nie powoduje żadnych bezpośrednich skutków społecznych, gospodarczych i finansowych. Ewentualne skutki będą wynikać ze sposobu realizacji poszczególnych proponowanych działań przez państwa członkowskie, niemniej można przyjąć, że zrealizowanie przedstawionych w dokumencie zaleceń spowoduje w dłuższej perspektywie pozytywne skutki we wszystkich wymiarach. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Anita Czerwińska (PiS):

Bardzo dziękuję, panie pośle. Czy ktoś z państwa chciałby się wypowiedzieć w sprawie tego dokumentu? Nie słyszę. Pytam, czy jest sprzeciw wobec decyzji Komisji o przyjęciu do wiadomości informacji dotyczącej tego dokumentu? Nie widzę. Stwierdzam zatem, że **Komisja przyjęła do wiadomości informację rządu na temat dokumentu o sygnaturze C(2021) 1372 wersja ostateczna i odnoszącego się do niego stanowiska rządu**. Na tym zamykam rozpatrywanie pkt II.

Teraz powinien być pkt III z udziałem pana ministra Niedziadziaka, ale w związku z tym, że pan minister jest teraz na sali plenarnej, to ja bardzo proszę, żebym mogła przesunąć ten punkt jako ostatni. Czy państwo się na to zgadzają? Nie mamy po prostu wyjścia. Dobrze, bardzo dziękuję.

Przechodzimy więc do pkt III, czyli rozpatrzenia w trybie art. 151 ust. 1 regulaminu Sejmu z uwzględnieniem art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 8 października 2010 r. Wspólnego komunikatu do Rady Europejskiej: Stan stosunków politycznych, gospodarczych i handlowych między UE a Turcją (JOIN(2021) 8 wersja ostateczna) i odnoszącego się do niego stanowiska rządu. Rząd reprezentuje pan minister Piotr Wawrzyk, sekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych. Bardzo proszę pana ministra o przedstawienie stanowiska.

Sekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Piotr Wawrzyk:

Dziękuję bardzo, pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, wspólny komunikat do Rady Europejskiej: Stan stosunków politycznych, gospodarczych i handlowych między UE a Turcją to odpowiedź na wezwanie Rady Europejskiej z grudnia ubiegłego roku, skierowane do wysokiego komisarza ds. wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa oraz Komisji Europejskiej o przedłożenie sprawozdania na temat stanu stosunków politycznych, gospodarczych i handlowych pomiędzy UE a Turcją oraz na temat instrumentów i wariantów postępowania, w tym rozszerzenia zakresu decyzji Rady z 11 listopada 2019 r. do rozważenia na posiedzeniu Rady Europejskiej w marcu br. Dokument powstał wprawdzie w kontekście poprzedniej marcowej Rady Europejskiej, jednak zawarte w nim treści pozostają aktualne i istotne również w kontekście rozpoczynającego się posiedzenia Rady Europejskiej, w trakcie którego przewidziana jest kolejna dyskusja na temat relacji UE-Turcja.

Rząd RP uważa, że wspólny komunikat Komisji Europejskiej oraz wysokiego przedstawiciela ds. polityki zagranicznej i bezpieczeństwa w sprawie podsumowania stosun-

ków UE–Turcja to dobra i rzeczowa analiza kluczowych obszarów współpracy w ostatnich latach, pokazująca mocne i słabe strony tych relacji i możliwe ścieżki ich ewolucji w przyszłości. Niezależnie od pojawiających się napięć w relacjach UE–Turcja Polska uważa, że niezbędne jest prowadzenie otwartego dialogu, w tym również na najwyższym szczeblu z krajem, który jest naszym sojusznikiem w Pakcie Północnoatlantyckim, a także istotnym partnerem i państwem kandydującym do UE. Zgadzamy się z ogólną oceną wynikającą z dokumentu wskazującą, że od kilku miesięcy trwa proces deeskalacji napięć w obszarze wschodniej części Morza Śródziemnego oraz poprawy atmosfery w relacjach UE–Turcja.

W tym kontekście chciałbym poinformować, że aby utrzymać pozytywny klimat w stosunkach z Ankarą w maju odwiedził Turcję prezydent Andrzej Duda. Podczas spotkania z prezydentem Turcji Recepem Erdo anem podziękował za konstruktywne działania Turcji na rzecz deeskalacji napięć we wschodniej części Morza Śródziemnego i wyraził nadzieję, że trend ten będzie trwał. Podczas marcowego posiedzenia Rady Europejskiej uzgodniono, że jeżeli obecna deeskalacja będzie trwała, to UE w celu dalszego wzmocnienia pozytywnej dynamiki zaangażuje się w działania służące zacieśnieniu współpracy w szeregu obszarów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania i podejmie dalsze decyzje na czerwcowym szczycie Rady Europejskiej. Mając zatem na względzie pozytywną postawę Turcji, uważamy, że zasadne jest podjęcie, zgodnie z wytycznymi przedstawionymi we wspólnym komunikacie, konkretnych kroków mających na celu ożywienie wzajemnych relacji już na zaczynającym się jutrzejszym posiedzeniu Rady Europejskiej. Współpraca ta mogłaby dotyczyć obszarów takich jak: modernizacja unii celnej, migracja, dialog na wysokim szczeblu między UE a Turcją oraz zacieśnienie kontaktów międzyludzkich.

W kontekście współpracy migracyjnej istotny jest również powrót do pełnego wdrożenia oświadczenia z 2016 r. w sprawie migracji. W ocenie rządu do stabilności w regionie może się przyczynić zapewnienie dalszego wsparcia finansowego na rzecz uchodźców i społeczności przyjmujących w Turcji, o czym również wspomina przedmiotowy komunikat.

Polska popiera również dążenia do wzmocnienia współpracy gospodarczej z Turcją, która pozostaje najważniejszym partnerem Unii na Bliskim Wschodzie pod względem handlu i inwestycji zagranicznych. Modernizacja i rozszerzenie unii celnej o nowe omówione szczegółowo w komunikacie obszary pozostaje w gospodarczym interesie Polski. Liczymy, że w kontekście konkluzji czerwcowej Rady Europejskiej znajdzie się zapis o rozpoczęciu rozmów na temat modernizacji unii celnej między UE a Turcją. Rząd zgadza się ponadto z opinią przedstawioną w komunikacie na temat konieczności utrzymywania otwartych kanałów dialogu, w tym wysokiego szczebla, gdyż w relacjach z Turcją taka właśnie forma kontaktu przynosi najbardziej pożądane efekty i wpływa pozytywnie na kształt relacji z tym krajem.

Zgodnie z treścią omawianego komunikatu opowiadamy się również za wspieraniem rozwoju kontaktów międzyludzkich poprzez umożliwienie Turcji udziału w kolejnej generacji programu w ramach nowej perspektywy finansowej. Zdaniem rządu w przypadku, gdyby Turcja w przyszłości powróciła do eskalacji napięć z państwami członkowskimi UE, należy w pierwszym rzędzie prowadzić działania ukierunkowane na dialog, mające na celu deeskalację powstałych napięć. Jedynie w przypadku wyczerpania wszystkich możliwych środków dyplomatycznych i dalszego braku reakcji ze strony tego kraju zasadne może być ewentualne rozpoczęcie dyskusji na temat przyjęcia części zaproponowanych środków restrykcyjnych. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Anita Czerwińska (PiS):

Bardzo dziękuję. Zanim przekazę głos posłowi sprawozdawcy, to wracamy jednak, proszę państwa, do poprzedniego harmonogramu, to znaczy, po tym punkcie będzie pkt III, w którym rząd reprezentuje pan minister Niedużak. Zastąpi go pani minister Michałek. Jest to uzgodnione oczywiście z panem ministrem Niedużakiem. Tak że kończyny ten punkt. Oddaję teraz głos panu posłowi Andrzejowi Grzybowi. Bardzo proszę, panie pośle.

Posel Andrzej Grzyb (KP):

Dziękuję, pani przewodnicząca. Panie i panowie posłowie, panie ministrze, relacje UE–Turcja mają to do siebie, że one mają i długą historię, i wielką zmienną dynamikę, a w ostatnich czasach – nazwałbym – olbrzymi regres w tych relacjach. Wydaje mi się, że przykładem potwierdzającym są właśnie konkluzje Rady Europejskiej z 10 i 11 grudnia ubiegłego roku, które, jeżeli zestawimy z innymi dokumentami, w tym z dokumentem chociażby, który podjęła Rada dotycząca wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa z 2019 r., a która odnosiła się do poczynąń Turcji we wschodniej części Morza Śródziemnego, to pokazuje to skomplikowanie tej sytuacji. Wszyscy doskonale wiemy, że Turcja jest ważnym partnerem w NATO, jest to druga armia, jest to również państwo, które jest na flance wielkiego nierozwiązanego konfliktu na Bliskim Wschodzie, miejsce, gdzie jest prawie 3 600 tys. uchodźców syryjskich. Z drugiej strony też Turcja wykazuje swoją aktywność i bym powiedział taką zmieniającą się w kierunku prowadzenia daleko idącej, nazwałbym to autonomicznej polityki w licznych miejscach, gdzie są kwestie konfliktowe, a gdzie ona upatruje swoje interesy.

Oczywiście najtrudniejsze są relacje z Cyprem. Sprawa znana od czasu podziału tej wyspy. No i to, co ostatnio – tak jak powiedziałem – wyrażone zostało przez Radę dotyczącą wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, mianowicie poszukiwania złóż gazu w obszarze Lewantu, sporne, które wywoływały daleko idący kryzys.

Oczywiście Turcja jest też ważnym partnerem z punktu widzenia całego problemu polityki migracyjnej. To porozumienie, a właściwie oświadczenie z 2016 r. UE–Turcja pozostaje w mocy, ale ten okres konfliktu z Cyprem pokazał, że było tu zawahanie tej całej sytuacji, związanej z faktem, że dochodziły sygnały o stymulowaniu ze strony tureckiej między innymi tego potoku migrantów, którzy się pojawiali w szczególności w części greckiej oraz cypryjskiej.

Wydaje mi się, że te konkluzje – nie wiem, czy to jest dobre wrażenie i tu jest też pytanie do pana ministra Wawrzyka i ocenę naszego resortu, naszej dyplomacji – ale te konkluzje Rady z 10 i 11 grudnia 2020 r. stały się w mojej ocenie pewnym punktem zwrotnym, bo okazało się, że strona turecka wykazała tutaj nieco mniej pryncypialne stanowisko w wielu sprawach i nastąpił pewien powrót do dialogu pomiędzy Turcją a UE. Wydaje mi się, że nie możemy tu liczyć na jakąś istotną zmianę, jeżeli chodzi o status Turcji, która jest krajem stowarzyszonym najdłużej ze wszystkich stowarzyszonych, bo od roku 1963, jeśli dobrze pamiętam tę datę. Są otwarte negocjacje. Co roku są przygotowywane raporty z postępu tychże negocjacji, ale de facto te negocjacje zostały zamrożone, a stanowisko niektórych krajów członkowskich w UE wyraźnie wskazuje, że po tych wydarzeniach, które miały miejsce w Turcji, które są konsekwencją nieudanego zamachu stanu, że one zostały zamrożone wręcz na czas dłuższy. Niektóre kraje członkowskie, a w szczególności niektóre partie rządzące w krajach członkowskich mówią o tym, że nie jest możliwe członkostwo w UE dla Turcji. Natomiast oczywiście przewidywane relacje, które mogą być pogłębiane, w tym zakresie są tutaj możliwe.

W tej sytuacji zgadzam się oczywiście ze wszystkimi konkluzjami, które zostały wskazane w stanowisku rządu, mianowicie, że jedną z najważniejszych w tej chwili spraw to jest podtrzymanie funkcjonowania tego oświadczenia z 2016 r. w sprawie zatrzymania potoku migracyjnego. Ono uspokoiło dalece sytuację na granicy śródziemnomorskiej pomiędzy UE a Turcją. Oczywiście jesteśmy też współpłacącymi akurat za to uspokojenie, bo to ma swój wymiar finansowy. Pytanie zawsze, czy to jest adekwatne do oczekiwań strony tureckiej, bo wyraźnie ona zawsze sygnalizuje, że to nie jest adekwatne, ale porozumienie zakończyło się kompromisem. Brak kontynuacji tego porozumienia mógłby skutkować daleko idącymi reperkusjami i znowu w szczególności presją migracyjną na granicy, która nazywana jest często przez ekspertów miękkim podbrzuszem UE, czyli granica pomiędzy Grecją i jej licznymi wyspami a Turcją.

Po drugie to jest kwestia przesiedleń. Tutaj niestety, mimo że te przesiedlenia i powroty się odbywają, to ten bilans jest niekorzystny na rzecz państw członkowskich UE. Saldo wskazuje na to, że więcej osób trafia do UE, niż jest tych, którzy wracają, a których kanałem przerzutu była między innymi Turcja.

No i oczywiście, co jest niezmiernie ważne – jest to specyfika takiego kraju jak Turcja, który ma przywiązanie do innego sposobu prowadzenia dyplomacji – to jest dyplomacja na wysokim szczeblu. Jedynie w tym zakresie dialog między UE a Turcją może być efektywny. Stąd też w pełni podzielam ten pogląd.

Kwestia modernizacji unii celnej. Sprawa otwarta. Ważny partner. Tak jak powiedziałem, mający też stabilizującą rolę. Nie jesteśmy – państwa członkowskie UE, Unia jako całość – zainteresowani, aby tam doszło do jakichś turbulencji o charakterze ekonomicznym, mimo że ostatni okres czasu to nie jest okres dynamicznego wzrostu gospodarki tureckiej. Ale te problemy obserwujemy wszędzie. Częściowy wpływ na to ma z jednej strony sytuacja na pograniczu konfliktu na Bliskim Wschodzie, z drugiej strony olbrzymia presja, jeżeli chodzi o potrzeby uchodźców, która nie jest do końca rozwiązana i trudno się temu dziwić. Jak zwykle rośnie niechęć społeczna do uchodźców. Zresztą z podobnym problemem mieliśmy do czynienia swego czasu w Syrii, zanim ta wojna się rozpętała. Była próba modernizacji syryjskiej, a w szczególności gospodarki i zasad jej funkcjonowania, zmierzała do tego, aby efektywnie rozwiązać problem między innymi uchodźców palestyńskich w Syrii, którzy stanowili tam prawie 3 mln uchodźców. Wszędzie więc ten problem uchodźczy bardzo wpływa na postawy społeczne.

Konkludując, mogę powiedzieć tak, że nie możemy lekceważyć w żadnym wymiarze relacji UE–Turcja, również relacji dwustronnych pomiędzy członkowskimi UE, a w szczególności tymi państwami, które są państwami członkowskimi równocześnie Paktu Północnoatlantyckiego, zważywszy na ten potencjał, który jest.

Chcę jeszcze zwrócić uwagę na ostatnio ciekawy fakt, bo oczywiście różniliśmy się w ocenie zaangażowania, jeżeli chodzi o Nagorno-Karabakh i to, co tam się stało. Oczywiście kraje, które są turkojęzyczne – tak to nazwę w cudzysłowie – mają swoją pewną wspólnotę kulturową, ale bardzo ciekawa ostatnia analiza pokazuje, że państwa Azji Środkowej wyraźnie są zniechęcone, jeżeli chodzi o dynamikę rozwoju relacji gospodarczych z Chinami. Liczne protesty, które się tam odbyły, coraz bardziej również stosunek między innymi do Turkmenistanu Wschodniego, a w szczególności ludności tam mieszkającej, sprawiają, że jest coraz większy polityczny wpływ na ten region ze strony takiego państwa jak Turcja. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Anita Czerwińska (PiS):

Bardzo dziękuję, panie pośle. Otwieram dyskusję. Zgłosił się pan poseł Jacek Protasiewicz. Czy jeszcze ktoś się zgłasza? Tak, widzę, pani poseł, ale czy jeszcze ktoś oprócz pani poseł się zgłasza? Dobrze. Czyli te dwie osoby. Bardzo proszę, pan poseł Jacek Protasiewicz.

Posel Jacek Protasiewicz (KP):

Dziękuję, pani przewodnicząca. Mam świadomość, że rozmawiamy o temacie relacji pomiędzy Turcją a UE, a nie o Turcji samej w sobie, ale chciałbym pana ministra zapytać, jak wygląda zdaniem pana ministra – bardziej o prywatną opinię mi chodzi niż o stanowisko rządu – jak wyglądają perspektywy rozwoju sytuacji politycznej w samej Turcji? Słyszymy, czytam w każdym razie, że pozycja pana prezydenta Erdo ana przez wiele lat niezagrożona, chwije się i może nastąpić zmiana u steru w Turcji, co oczywiście będzie miało swoje implikacje dla relacji z UE. Więc jeżeli pan by się podzielił jakimiś swoimi przemyśleniami w tej sprawie, a może nawet informacjami, to będę zobowiązany.

Przewodnicząca poseł Anita Czerwińska (PiS):

Bardzo dziękuję. Może od razu bardzo proszę, pani poseł.

Posel Agnieszka Pomaska (KO):

Pani przewodnicząca, panie ministrze, chciałam zapytać o ten wątek, który pan sam poruszył, to znaczy wizytę pana prezydenta Dudy w Turcji i spotkanie z prezydentem Erdo anem. Bo te bliskie stosunki z Turcją rządzoną przez Erdo ana wyglądają trochę na próbę budowy nowego formatu bezpieczeństwa opartego na sojuszu Polski z Węgrami i z Turcją. Przyznam – sojuszu trochę osobliwego w kontekście zwłaszcza ostatnio bliskich relacji Erdo ana z Łukaszenką. Myślę, że w tych kontaktach trzeba być bardzo

ostrożnym, więc chciałam zapytać, czy coś jest na rzeczy, jeśli chodzi o ten sojusz w kontekście bezpieczeństwa. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Anita Czerwińska (PiS):

Bardzo dziękuję. Nie widzę więcej zgłoszeń. Bardzo proszę, panie ministrze.

Sekretarz stanu w MSZ Piotr Wawrzyk:

Dziękuję bardzo. Odpowiadając na pytanie pana posła, to zwracam uwagę, że priorytetem generalnie w relacjach z Turcją dla Rzeczypospolitej są kwestie gospodarcze i współpraca ekonomiczna, ale też rozwój kontaktów międzyludzkich. To są przy tym elementy, które z natury rzeczy są niezależne od sytuacji, która jest w Turcji, czy od tego, kto tam sprawuje taką a nie inną funkcję. Czym innym są oczywiście kwestie polityczne, ale to jest trochę futurologia – co by było, gdyby. Proponuję więc ten temat pominąć.

Natomiast jeżeli chodzi o kwestie tego – jak to pani powiedziała – sojuszu, pani przewodnicząca, tak? Trzech krajów, to ciekawe, skąd ma pani takie informacje. Wizyta... Czy mogę skończyć? Dziękuję. Czy wizyta prezydenta jakiegokolwiek kraju w jakimkolwiek kraju oznacza od razu zawarcie jakiegoś daleko idącego sojuszu o takim czy innym charakterze w takiej czy innej dziedzinie? Czy to, że wspólnie te trzy kraje jesteśmy w Pakcie Północnoatlantyckim, to ma w jakiś sposób sprawiać, że kontakty między krajami będą stały w poprzek tym zobowiązaniom międzynarodowym? Oczywiście, że nie. Kraje członkowskie Paktu Północnoatlantyckiego, który jest filarem naszego bezpieczeństwa, mają ze sobą różne relacje w różnych sferach, i to w niczym nie zmienia tego, że priorytetem dla wszystkich jest bezpieczeństwo w ramach Paktu Północnoatlantyckiego. Dziękuję bardzo.

Posel Jacek Protasiewicz (KP):

Panie przewodniczący, czy mogę jeszcze dopytać?

Przewodniczący poseł Piotr Polak (PiS):

Tak, tak, bardzo proszę, panie pośle.

Posel Jacek Protasiewicz (KP):

Dziękuję, panie ministrze, za bardzo krótką odpowiedź, ale ona mnie od razu natchnęła do zapytania o jeszcze jedną kwestię. Tak się składa, że w moim rodzinnym mieście, z którego jestem posłem już od kilku kadencji, ma swój urząd konsul honorowy Republiki Turcji. Tak się składa też, że to jest mój wieloletni kolega, z czasów jeszcze opozycji na Uniwersytecie Wrocławskim w latach 80. Wiem, że on próbuje przekonać władze PL LOT do zgody na bezpośrednie połączenie pomiędzy Ankarą a Wrocławiem. Regularne, nie czarterowe. Wiem, że się troszkę odbija od ściany niemożności i braku zainteresowania. Twierdzi – nie mam powodu uważać, że jest inaczej, w końcu jest przedstawicielem państwa tureckiego, chociaż w stylu honorowym, ale jest – że Turcy są tym zainteresowani, natomiast brak jest zainteresowania po naszej stronie. Nie oczekuję odpowiedzi. Zwracam uwagę. Gdyby miał pan czas i mógł ewentualnie sprawdzić, czy jakiś urzędnik panu podległy mógł tę sprawę sprawdzić i udzielić mi odpowiedzi pisemnej, czy rzeczywiście jest jakiś problem albo czy są jakieś perspektywy, albo ich nie ma, to będę zobowiązany.

Przewodniczący poseł Piotr Polak (PiS):

Dziękuję panu posłowi. Głos zabierze jeszcze pani przewodnicząca Agnieszka Pomaska. Proszę, pani poseł.

Posel Agnieszka Pomaska (KO):

Ja tylko z krótkim komentarzem, panie przewodniczący. Panie ministrze, nie rozumiem tego zdziwienia. Przecież pan dobrze wie, że kwestia zakupu dronów przez Polskę od Turcji, tej nowoczesnej technologii, która dosyć skutecznie była, nawet nie dosyć, bardzo skutecznie była wykorzystywana w różnego rodzaju konfliktach wspieranych przez Turcję, też ma wymiar polityczny. Nie jest tylko i wyłącznie zwykłym zakupem broni. Stąd też moje pytanie.

Przewodniczący poseł Piotr Polak (PiS):

Dziękuję, pani przewodnicząca. Czy jeszcze ktoś z państwa posłów chce zabrać głos, zadać pytanie? Panie ministrze? Dziękuję ślicznie. Czy jeszcze jakieś uwagi do tematu, który jest w tym momencie omawiany ze strony państwa posłów? Mają państwo? Nie mamy. Nie ma uwag. Czy jest wobec tego sprzeciw wobec decyzji Komisji o przyjęciu do wiadomości informacji dotyczącej tego dokumentu? Nie ma sprzeciwu. Stwierdzam że **Komisja przyjęła do wiadomości informację rządu na temat dokumentu o sygnaturze JOIN(2021) 8 wersja ostateczna i odnoszącego się do niego stanowiska rządu**. Na tym zamykam rozpatrywanie pkt III.

Teraz będzie pkt IV, ten który był zamieniony. Przechodzimy do pkt IV, czyli rozpatrzenia w trybie art. 7 ust. 4 ustawy z dnia 8 października 2010 r. Wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie subsydiów zagranicznych zakłócających rynek wewnętrzny (COM(2021) 223 wersja ostateczna) i odnoszącego się do niego projektu stanowiska RP. Rząd reprezentuje, tak jak już pani przewodnicząca Czerwińska zapowiedziała, pani minister Iwona Michałek, sekretarz stanu w MRPiT. Bardzo proszę, pani minister, o przedstawienie stanowiska.

Sekretarz stanu w MRPiT Iwona Michałek:

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, na początku zaprezentuję kilka informacji wprowadzających.

Subsidia udzielane przez rządy krajów spoza UE przedsiębiorstwom działającym w UE wydają się mieć coraz większy, negatywny wpływ na rynek wewnętrzny. Mogą zakłócać konkurencję na rynku wewnętrznym, stwarzać nierówne szanse, przez które podmioty mniej wydajne zwiększają swój udział w rynku kosztem podmiotów bardziej wydajnych. Podczas gdy przyznawanie wsparcia przez organy państw członkowskich podlega unijnej kontroli pomocy państwa, nie istnieje żaden porównywalny system w odniesieniu do wsparcia przyznawanego przez państwa niebędące członkami UE. Rok temu Komisja Europejska w Białej Księdze w sprawie wyrównywania szans w związku z subsydiami zagranicznymi zaprezentowała możliwe scenariusze rozwiązań służących wypełnieniu tych luk regulacyjnych. Dokument został przekazany do konsultacji publicznych. Stanowisko rządu do Białej Księgi było prezentowane na posiedzeniu Komisji SUE we wrześniu ubiegłego roku i Komisja podzieliła pozytywne stanowisko rządu. Projekt rozporządzenia, który dziś jest rozpatrywany, zawiera już konkretne rozwiązania bazujące między innymi na wynikach konsultacji publicznych dotyczące przeciwdziałania subsydiom zagranicznym, zakłócającym rynek wewnętrzny i podważającym równe szanse dla działalności gospodarczej UE. Komisja Europejska zaproponowała w nim trzy nowe instrumenty w odniesieniu do różnych sytuacji rynkowych. To jest instrument ogólny w obszarze koncentracji przedsiębiorstw w odniesieniu do zamówień publicznych. Podstawą prawną rozporządzenia jest polityka handlowa, czyli art. 207 Traktatu o funkcjonowaniu UE oraz rynek wewnętrzny art. 114 tegoż właśnie traktatu. Rozporządzenie opiera się na rozwiązaniach stosowanych już w regulacjach unijnych. Dotyczy między innymi pomocy publicznej, koncentracji przedsiębiorstw, instrumentów ochrony handlu. Rząd popiera wprowadzenie w życie nowych instrumentów. Oceniamy, że przyjęcie na poziomie UE mechanizmu kontroli subsydiów zagranicznych jest zasadne i pozwoli chronić polskie i unijne przedsiębiorstwa, zapewniając wyrównywanie warunków konkurencji. Rząd nie widzi przeszkód, by Komisja była jedynym organem właściwym do stosowania niniejszego rozporządzenia. Uważamy, że takie rozwiązanie pozwoli stosować nowy instrument w państwach członkowskich w sposób spójny, niepowodujący nadmiernych obciążeń organów krajowych. Należy jednak podkreślić, że projekt przewiduje obowiązek współpracy państw członkowskich w prowadzonych z Komisją postępowaniach.

Kilka kwestii jednak w naszej opinii wymaga doprecyzowania. Dotyczy to między innymi swobody Komisji w decydowaniu o tym, czy badać indywidualnie przypadek potencjalnego zakłócenia spowodowanego przez subsydium zagraniczne w ramach instrumentu ogólnego. Widzimy też konieczność doprecyzowania pojęcia tak zwanego testu bilansującego, który ma umożliwić Komisji porównanie negatywnych i pozytywnych

nych skutków zagranicznych subsydiów. W grupie roboczej Rady UE ds. konkurencji trwają już prace nad tym projektem. Rząd polski bierze w nich aktywny udział. Przewidujemy, że prace będą przebiegały w sprawny i szybki sposób. Państwa członkowskie są zgodne co do wagi problemu związanego właśnie z subsydiami i konieczności szybkiego zaradzenia tym zakłóceniom. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Piotr Polak (PiS):

Dziękuję pani minister za przedstawione stanowisko. Sprawozdawcą do tego dokumentu jest pan poseł Mariusz Witczak. Bardzo proszę, panie pośle, o zabranie głosu.

Poseł Mariusz Witczak (KO):

Dziękuję, panie przewodniczący. Szanowni państwo, ten dokument rzeczywiście nie budzi większych kontrowersji. Rozwiązania w nim zaproponowane nie mają jakiegoś kontrowersyjnego charakteru. Pod względem formalno-prawnym rzeczywiście ochrona rynku unijnego, regulacje dotyczące handlu, funkcjonowania przedsiębiorstw, pozwalają w ramach Traktatu o funkcjonowaniu UE, by sięgnąć do tego typu rozwiązań, które wcześniej nie funkcjonowały. Krótko mówiąc, mówimy tutaj o nowej administracji. Te instrumenty będą się wyrażały nową administracją unijną, która będzie kosztowała, jak dobrze pamiętam, około 100 mln euro rocznie. To jest oczywiście zawsze konsekwencja dodawania zadań biurokratycznych do różnych instytucji unijnych. Krótko mówiąc, ta administracja trochę będzie musiała się rozrosnąć, bowiem będzie należało poddawać kontroli, analizie, subsydia, które są przekazywane przez państwa, rządy państw trzecich, i są kierowane do konkretnych przedsiębiorców funkcjonujących na terenie Unii. Inspiracją do przyspieszenia prac niewątpliwie są zachowania Chin – gospodarki, która ma ambicję być pierwszą gospodarką w przyszłości, jeżeli chodzi o potencjał i możliwości gospodarcze na świecie. Rzeczywiście zachowania Chin są w wielu kwestiach dyskusyjne i jeżeli chodzi o wspieranie nowych firm związanych z nowymi technologiami, to one w zasadzie mają charakter subwencji, które w konsekwencji też zaburzą konkurencję naturalną wytworzoną przez firmy prywatne, ale też mają charakter taki, który pozwala dumpingować ceny. Dochodzi więc do sytuacji, które rzeczywiście godzą w normalne zasady rynkowe i temu należy się przyjrzeć.

Zgadzam się z panią minister, że warto te zasady i przepisy, o których pani minister mówiła, doprecyzować. Zawsze będzie płynna granica w niektórych kwestiach pomiędzy inwestycjami, które są korzystne siłą rzeczy, bo my chcemy jak najwięcej inwestycji w Europie czy w Polsce, a oczywiście nieuprawnionym dotowaniem firmy, która zaburza rynek pod względem naturalnej konkurencji wynikającej z zasad wolnego rynku. Tutaj na pewno w tej materii również trzeba zasady i przepisy dotyczące realizacji tych kompetencji doprecyzować, tak żebyśmy oczywiście nie wylewali dziecka z kąpielą i nie tracili na inwestycjach czy na przepływie kapitału, który jest też pożądany. Ale co do zasady nie mam większych uwag do tego, co pani minister powiedziała. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Piotr Polak (PiS):

Dziękuję panu posłowi. Otwieram dyskusję w tym momencie. Czy są pytania? Czy jest ktoś chętny do zabrania głosu? Jest pan poseł Grzyb. Bardzo proszę, panie pośle.

Poseł Andrzej Grzyb (KP):

Oczywiście takim podstawowym kryterium, które ma być tutaj stosowane, jest pojęcie interesu UE. Rozumiem, że to nie jest tylko w sensie odnoszącym się do UE jako organizacji prawnomiędzynarodowej, ale również do wszystkich państw członkowskich. Chciałbym spytać panią minister, jak w rozumieniu polskiego rządu jest zdefiniowany ten interes UE. Bo to jest pojęcie w moim przekonaniu dosyć nieostre. Ma charakter bardziej beletrystyczny.

Druga, może już taka ogólniejsza uwaga, to, o czym mówił poseł sprawozdawca do tego projektu. Wydaje mi się, że to jest bardzo poważna sprawa dla Unii jako całości i państw członkowskich, w szczególności zważywszy na fakt, że już od roku 2010, kiedy powstał pierwszy raport komisarza Taianiego, który był odpowiedzialny za kwestie gospodarki UE. Wtedy stwierdzono, że podstawowym problemem UE jest to, że ona w podstawowym swoim zakresie, jeżeli chodzi o PKB, nie opiera się na produkcji przemysłowej, ale

przede wszystkim opiera się na usługach. Padło wtedy w tym raporcie takie stwierdzenie mówiące, że powinniśmy dążyć do tego, aby PKB państw członkowskich i Unii jako całości co najmniej w 20% było gwarantowane przez produkcję przemysłową, a nie przez usługi, które, co pokazała epidemia Covidu, są najbardziej narażone na konsekwencje turbulencji wywołanych przez czynniki pozagospodarcze. W związku z tym też drugie doświadczenie, które było związane z kryzysem finansowo-bankowym, kiedy to kłopoty Grecji spowodowały, że de facto, na skutek porozumienia dotyczącego sposobu wyjścia z tych kłopotów, był też niejako przymus pozbycia się aktywów ze strony greckiej.

Wtedy przyszła kolejna refleksja mówiąca o tym, że nie możemy w tak beceremonialny sposób naciskać na państwa członkowskie, bo może się okazać, że część tych aktywów przejdzie w ręce konkurencji pozaeuropejskiej, co sprawi, że warunki funkcjonowania wewnątrz UE nie będą dyktowane przez nas samych. Dlatego w tym kontekście chciałbym zapytać o stanowisko rządu polskiego, jak my widzimy tę kwestię. Bo u nas oczywiście bezpośrednie inwestycje zagraniczne są zawsze witane z dużym entuzjazmem czy zadowoleniem, ale nie wszystkie inwestycje mogą się okazać w długoterminowym okresie bardzo stymulujące dla rozwoju gospodarki, również jej wzrostu czy też tego, co tu jest przedmiotem tego dokumentu, konkurencji, która może być zaburzona przez subsydia czy ogólne warunki, które zostaną stworzone dla tych, którzy mają swoich inwestorów zagranicznych. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Piotr Polak (PiS):

Dziękuję panu posłowi. Czy jeszcze ktoś z państwa posłów chciałby w tym momencie zabrać głos, zadać pytanie, wziąć udział w dyskusji? Nie widzimy, nie słyszymy. Pani minister, bardzo proszę.

Sekretarz stanu w MRPiT Iwona Michałek:

Dziękuję bardzo. Panie pośle, rzeczywiście to określenie jest bardzo nieostre, dotyczące pierwszego pytania zadanego przez pana. My się również absolutnie z tym zgadzamy. Natomiast na szczegółowe pana pytanie odpowie w tej chwili pan Bartłomiej Banaszak, jeżeli pan przewodniczący pozwoli, zastępca dyrektora Departamentu Unii Europejskiej. Bardzo proszę.

Przewodniczący poseł Piotr Polak (PiS):

Bardzo proszę.

Zastępca dyrektora Departamentu Unii Europejskiej MRPiT Bartłomiej Banaszak:

Dziękuję, pani minister. Panie przewodniczący, szanowni państwo, panie pośle, pana pytanie tak naprawdę odnosiło się do tak zwanego testu bilansującego, gdzie poza tak zwanymi zakłócającymi efektami subsydiów zagranicznych mają być brane pod uwagę także ewentualnie pozytywne efekty takich subsydiów. Możemy to sobie wyobrazić chociażby na przykładzie napływu nowych technologii. Subsydia zagraniczne mogą być związane właśnie z napływem nowych technologii i w takim przypadku Komisja Europejska w ramach testu bilansującego zważy negatywne efekty subsydiów z ewentualnie pozytywnymi.

Tutaj już pani minister podkreśliła kwestię nieostrości i faktycznie my to mocno artykułujemy w stanowisku rządu. Jest to jeden z tych elementów, który wymaga doprecyzowania. Naszym zdaniem jest konieczne doprecyzowanie pojęcia testu bilansującego i w szczególności sposobu wykonywania tego testu i interpretacji jego wyników.

Jeszcze jedna ważna uwaga na marginesie. W wystąpieniu pana posła wplotła się kwestia interesu Polski, kwestia tego, że to Komisja Europejska będzie wykonywała ten test bilansujący. Pani minister też podkreśliła tę kwestię, że naszym zdaniem co do zasady to, że ta cała procedura jest w rękach Komisji, jest rozwiązaniem korzystnym, ponieważ zapewnia jednak spójne podejście do tego trudnego mechanizmu. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Piotr Polak (PiS):

Dziękuję panu dyrektorowi. Już więcej chętnych do zabrania głosu w tej dyskusji nie widzę, nie słyszę. Wobec tego chciałbym zaproponować następującą konkluzję: Stwierdzam, że **Komisja rozpatrzyła w trybie art. 7 ust. 4 ustawy dokument o sygnaturze COM(2021) 223 wersja ostateczna. Komisja podzieliła stanowisko rządu.**

Czy jest sprzeciw wobec takiej konkluzji? Nie ma sprzeciwu. Konkluzja została przyjęta. Na tym zamykam rozpatrywanie pkt IV.

Przechodzimy do pkt V, czyli rozpatrzenia w trybie art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 8 października 2010 r. informacji o stanowisku, jakie Rada Ministrów ma zamiar zająć podczas rozpatrywania projektów aktów prawnych UE na posiedzeniu Rady ds. Rolnictwa i Rybołówstwa (28 i 29 czerwca 2021 r.), w związku z zasięgnięciem opinii Komisji w tych sprawach. Rząd reprezentuje w tym punkcie pan minister Ryszard Bartosik, sekretarz stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Bardzo proszę, panie ministrze, o przedstawienie stanowiska.

Sekretarz stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Ryszard Bartosik:

Szanowny panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, szanowni państwo zebrani na dzisiejszym posiedzeniu, wśród punktów A do przyjęcia bez dyskusji podczas posiedzenia Rady ds. Rolnictwa i Rybołówstwa w dniach 28 i 29 czerwca 2021 r. znajdują się następujące dokumenty o charakterze legislacyjnym: Projekt rozporządzenia PE i Rady ustanawiającego ramy na potrzeby osiągnięcia neutralności klimatycznej COM(2020) 080 i COM(2020) 563, pozostający w kompetencjach Ministerstwa Klimatu i Środowiska oraz będące we właściwości Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. Projekt rozporządzenia PE i Rady ustanawiającego warunki dostępu do innych systemów informatycznych UE, system przetwarzania informacji z rejestrów karnych dotyczących obywateli państw trzecich COM(2019) 003. Projekt rozporządzenia PE i Rady ustanawiającego warunki dostępu do innych systemów informatycznych UE do celów europejskiego systemu informacji o podróży oraz zezwoleń na podróż COM(2019) 004. Rząd RP popiera przyjęcie wymienionych projektów rozporządzeń.

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, wstępna agenda posiedzenia przewiduje dyskusje na temat następujących dokumentów legislacyjnych. Pierwszy dotyczący rybołówstwa to projekt rozporządzenia PE i Rady zmieniającego rozporządzenie Rady nr 1224/2009 w sprawie kontroli rybołówstwa COM(2018) 368. Polska nie popiera projektu tego rozporządzenia z uwagi na brak akceptacji do wprowadzenia systemu monitorowania statków VMS oraz elektronicznego raportowania działalności połowowej na statkach rybackich o długości poniżej 12 m. Odnosząc się do wypracowanego przez prezydencję portugalską dokumentu kompromisowego dotyczącego projektu rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie Rady nr 1224/2009 w sprawie kontroli rybołówstwa chciałbym podkreślić, że prace nad wspomnianym dokumentem trwają od 2018 r. i stanowią szczególnie trudne przedsięwzięcie. Nie budzi żadnych wątpliwości, że Polska ogólnie i kierunkowo popiera ideę kompleksowej zmiany systemu kontroli rybołówstwa. Celem jest przede wszystkim jego uproszczenie i zmniejszenie obciążeń administracyjnych, a także wspólność z celami wspólnej polityki rolnej. Wydaje się jednak, że przedłożona propozycja kompromisu nie w pełni odpowiada oczekiwaniom. Przede wszystkim w odniesieniu do rozwiązań mających zastosowanie do sektora rybołówstwa małoskalowego. Niezwykle trudne do wdrożenia będą przepisy dotyczące statków rybackich o długości poniżej 12 m, które wprowadzają obowiązek wyposażenia ich w systemy elektronicznego monitorowania ruchu i elektronicznego raportowania działalności połowowej. Rozwiązanie to przeczy zasadzie proporcjonalności, a z uwagi na rozmiary techniczne i finansowe przedsięwzięcia oraz związane z nim nadmierne obciążenie administracyjne jest trudne do zaakceptowania. Polska docenia propozycję derogacji dla łodzi o długości całkowitej poniżej 9 m. Mimo to, zważywszy na fakt, że wspomniane obciążenia dotkną blisko dwie trzecie polskiej floty rybackiej, Polska nie może wyrazić swojej aprobaty w odniesieniu do przedłożonej wersji kompromisowej projektu rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie Rady 1224/2009 w sprawie kontroli rybołówstwa.

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, drugi to pakiet reformy wspólnej polityki rolnej, negocjacje dotyczące trzech aktów prawnych: rozporządzenia o planach strategicznych WPR, rozporządzenia o finansowaniu WPR, zarządzaniu nią i jej monitorowaniu, rozporządzenia o wspólnej organizacji rynków rolnych. Na najbliższej Radzie UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa ponownie odbędzie się dyskusja na temat reformy wspólnej

polityki rolnej. Prezydencja portugalska ma nadzieję, że uda jej się zrealizować plan i potwierdzić porozumienie z PE i Komisją Europejską w sprawie reformy.

Równolegle z majowym posiedzeniem Rady odbył się tak zwany supertrilog, na którym prezydencja chciała doprowadzić do kompromisu między trzema instytucjami. Niestety majowe negocjacje nie przyniosły rozstrzygnięcia, ponieważ w kilku kluczowych obszarach różnice stanowisk między Radą i PE były zbyt duże. Do ustalenia pozostaje nadal wiele istotnych elementów reformy. Są to między innymi: poziom wydatków i elastyczność wdrażania ekoschematów, poziom wydatków drugiego filara na cele środowiskowe, ukierunkowanie i redystrybucja wsparcia bezpośredniego, płatności związane z produkcją, niektóre elementy warunkowości dotyczące norm dobrej kultury rolnej związanej ze środowiskiem, tak zwany GAEC, warunkowość społeczna, dostosowanie planów strategicznych do Zielonego Ładu oraz rezerwa rolna.

Kolejny supertrilog i dalsze negocjacje z PE i Komisją Europejską odbędą się 24 i 25 czerwca. W tej chwili trudno jest przewidzieć, jaki będzie wynik tych rozmów i co prezydencja przedstawi ministrom. Punktem odniesienia w przygotowaniu do Rady są dla nas ostatnie propozycje kompromisowe prezydencji. W zakresie wydatków środowiskowych w drugim filarze wspólnej polityki rolnej maksymalna elastyczność, jaką może wykazać Polska, to limit na poziomie 35%, przy wliczaniu w ten limit co najmniej 60% wydatków na ONW. Kompromis prezydencji opierał się właśnie na takim podejściu. W zakresie minimalnego poziomu wydatków na ekoschematy Polska poparła ponownie przez prezydencję kompromisowe podejście, limit wydatków na poziomie 25% koperty płatności bezpośrednich połączony z szeregiem elastyczności dotyczących wdrażania ekoschematów. Te elastyczności dotyczą między innymi możliwości niewykorzystanych środków na inne rodzaje wsparcia bezpośredniego czy też możliwości bilansowania limitu wydatkami środowiskowymi w ramach drugiego filaru WPR.

W przypadku płatności redystrybucyjnej i płatności dla młodego rolnika Polska może wykazać elastyczność co najmniej co do minimalnego limitu wydatków na te rodzaje wsparcia. Sprzeciwiliśmy się natomiast proponowaniu przez PE ograniczeniu powierzchni wsparcia do średniej powierzchni gospodarstwa w kraju. Popieramy propozycję kompromisu prezydencji w odniesieniu do poziomu finansowania płatności związanych z produkcją, to jest 13% + 2% na wsparcie do roślin wysokobiałkowych. Nie zgodziliśmy się natomiast na propozycję powiązania płatności do produkcji z dyrektywą wodną. PE opowiada się za zaostrzeniem norm dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska wchodzących w zakres warunkowości. Polska jest przeciwna takim zmianom i popiera rozwiązania ustalone w ramach stanowiska Rady. Polska gotowa jest wykazać elastyczność na kompromisowe propozycje Komisji, które wychodzą naprzeciw oczekiwanej przez PE warunkowości społecznej. Proponowane przez Komisję podejście opiera się na wykorzystaniu istniejących w państwach członkowskich rozwiązań instytucjonalnych i regulujących w zakresie kontroli pracodawców oraz szkoleń w zakresie prawa pracy. Oparte jest też o ograniczony zakres przepisów dotyczących prawa pracy oraz bezpieczeństwa i higieny pracy. Daje też państwom członkowskim czas na dostosowanie krajowych przepisów systemów i procedur. Odrzucamy jednak rozszerzenie obowiązkowego zakresu doradztwa rolniczego o doradztwo w zakresie prawa pracy i zobowiązań pracodawców wobec zatrudnionych.

Przedstawione ostatnio przez Komisję propozycje kompromisowe w zakresie oczekiwanego przez PE dostosowania do planów strategicznych do Zielonego Ładu oceniliśmy krytycznie. Uważamy, że ocena planów powinna być dokonywana w oparciu o obowiązujące przepisy, a nie cele ilościowe strategii związanych z Zielonym Ładem. Sprzeciwiliśmy się proponowanej konieczności dostosowania planów strategicznych do zmian legislacji wymienionej w załączniku 11 do projektu rozporządzenia o planach strategicznych. Takie dostosowanie może utrudnić programowanie, podważyć pierwotną strategię planowanych interwencji i niesie ryzyko do osiągnięcia założonych celów planów strategicznych. W zakresie rezerwy rolnej Polska popiera proponowany przez prezydencję kompromis, który uwzględnia rozstrzygnięcia w tym zakresie przyjęte w ramach porozumienia w sprawie wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027 uzgodnionego w lipcu 2020 r.

Szanowni państwo, chcę stwierdzić, że sytuacja negocjacyjna jest trudna. Jest jeszcze wiele innych obszarów reformy, w których istnieją znaczące różnice w stanowiskach Rady i PE. Mamy jednak nadzieję, że przy odpowiednim wsparciu Komisji najbliższy supertrilog przyniesie rozstrzygnięcia i kolejna słoweńska prezydencja będzie już tylko musiała odpowiednio dostosować teksty rozporządzeń. Dziękuję za uwagę.

Przewodniczący poseł Piotr Polak (PiS):

Dziękuję panu ministrowi. Otwieram dyskusję. Bardzo proszę, państwo posłowie. Są chętni. Pan poseł Grzyb, bardzo proszę.

Poseł Andrzej Grzyb (KP):

Panie ministrze, to jest dosyć unikalna sytuacja, że wspólnotowa polityka rolna na nowy okres wejdzie tak naprawdę od roku 2023, czyli de facto dwa lata z tej perspektywy finansowej działamy według starych zasad, starego pakietu rozporządzeń. Z drugiej strony jednak polski rząd rozpoczął prace nad planem strategicznym, który został poddany konsultacjom, również debacie publicznej, bardzo interesującej. Teraz, kiedy pan prezentuje stanowisko rządu, to odnoszę wrażenie, że ten plan strategiczny był zbudowany zgodnie z projektami rozporządzeń, które w chwili obecnej są przedmiotem finalizacji w ramach trilogu z PE, Komisją i Radą. Dodatkowej komplikacji do tego dodaje fakt, że tam jest bardzo rozbudowany komponent klimatyczno-środowiskowy, na który ma być przeznaczone prawie 50% wszystkich funduszy. W tej sytuacji, czy ten plan strategiczny, który państwo konsultowali, będzie musiał ulec daleko idącej zmianie? Bo jak rozumiem, krytyczne uwagi zgłoszone przez polski rząd do finału negocjacji pomiędzy Radą a PE, wskazuje na to, że ten plan strategiczny dalece odbiega od tego, czego w finale możemy oczekiwać jako wyniki trilogu. To jest pierwsza sprawa.

Po drugie, w tej krytycznej ocenie ze strony polskiego rządu jest stwierdzenie, że propozycja uzależnienia planów strategicznych od dwóch strategii, które zostały przedstawione przez komisarza ds. rolnictwa, a więc przez pana komisarza Wojciechowskiego, strategii „Od pola do stołu” i strategii „Bioróżnorodności” między innymi, to pytanie jest, w jakim zakresie jest tutaj to krytyczne nastawienie polskiego rządu, bo słyszeliśmy zupełnie inne deklaracje oficjalne, mówiące, że ta strategia jest korzystna z punktu widzenia polskiego rolnictwa. To było wspólne oświadczenie między innymi komisarza oraz polskiego premiera. Ponadto jesteście państwo też tutaj w tym stanowisku przeciw rozwiązaniom związanym z obciążeniami w związku ze stosowaniem dobrej kultury rolnej oraz związanymi ze sprawami dotyczącymi ochrony środowiska. Chciałbym, żeby pan powiedział, egzemplifikując to, które z tych oczekiwań w ocenie resortu są niekorzystne dla polskiego rolnictwa, tym bardziej że wszystko wskazuje na to, że rząd kładzie istotny nacisk na rozwój kategorii gospodarstw rodzinnych, a więc tych, dla których kwestie środowiskowe są mniej bolesne niż dla gospodarstw wielkopowierzchniowych, o zredukowanej ilości upraw, istotnie wpływających również na ograniczenie bioróżnorodności.

Teraz kwestia, jak pan ocenia szanse na to, aby te 20% koperty przeznaczonych na ekoschematy w finale negocjacji zostało odpuszczone, nazywając to w cudzysłowie, przez PE. Bo możemy mieć takie oczekiwania, ale rozumiemy, że siła przetargowa polityczna będzie niestety wzmocniona przez część rządów państw członkowskich reprezentowanych w Radzie. Powinniśmy się liczyć z realiami. Wiemy, jak od strony praktycznej to wygląda. Wskazuje pan tutaj na to, że może to być powodem niewykorzystania tych 20% funduszy w całości przez stronę polską. Więc gdzie są te główne punkty oporu, gdzie możemy tego nie wykorzystać w związku z tym?

Myślę, że to takie podstawowe pytania, które chciałbym zadać, zdając sobie sprawę, w jakim stanie negocjacji jesteśmy. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Polak (PiS):

Dziękuję panu posłowi. Czy jeszcze ktoś z państwa posłów chciałby zabrać głos? Nie widzę, nie słyszę. Panie ministrze, uzupełniając jeszcze, bardzo proszę.

Sekretarz stanu w MRiRW Ryszard Bartosik:

Dziękuję bardzo. Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, jak powiedziałem, do ustalenia pozostaje jeszcze wiele istotnych elementów i te elementy omówiłem, przedstawiłem.

Ta dyskusja trwa. W zakresie wydatków środowiskowych w drugim filarze, ta maksymalna elastyczność, jaką Polska może wykazać, to jest limit 35% przy wyliczaniu co najmniej 60% wydatków ONW i kompromis na tym właśnie się opiera.

Jeśli chodzi o ekoschematy, tak jak wspomniałem wcześniej, Polska popiera limit wydatków na poziomie 25% koperty płatności bezpośrednich, który jest połączony z szeregiem elastyczności dotyczących wdrażania ekoschematów. Chodzi nam o to, aby była możliwość użycia niewykorzystanych środków na inne wsparcie bezpośrednie czy możliwość bilansowania limitu wydatkami środowiskowymi w ramach drugiego filara.

Panie pośle, te dyskusje trwają. One nie odbiegają znacząco od przyjętych przez nas rozwiązań, ale jaki będzie efekt końcowy, jaki będzie kompromis, w tej chwili nie wiemy. Walczymy o swoje stanowisko, tak aby – jak pan zresztą powiedział – średnie i małe gospodarstwa były tutaj w pewien sposób promowane.

Jeśli chodzi o szczegółowe pytania, to prosiłbym o uzupełnienie przez moich pracowników z MRiRW. Bardzo proszę panią dyrektorkę.

Przewodniczący poseł Piotr Polak (PiS):

Bardzo proszę, pani dyrektorkę.

Dyrektor Departamentu Wspólnej Polityki Rolnej MRiRW Joanna Gierulska:

Dzień dobry państwu. Joanna Gierulska, dyrektor Departamentu Wspólnej Polityki Rolnej. Ja tylko, uzupełniając wypowiedź pana ministra, jeśli chodzi o plan strategiczny i tę wersję pierwszą, która została przedłożona do konsultacji w grudniu, to była wersja wstępna, niekompletna jeszcze. Nie było tam jeszcze na przykład w ogóle rozstrzygnięć budżetowych, bo na ten moment ich jeszcze nie mieliśmy. W związku z tym oczywiście ta druga wersja planu będzie musiała być rozbudowana i skorygowana. Natomiast jeżeli chodzi o same instrumenty wskazane w tej pierwszej wersji planu, to myśmy zakładali spore ambicje środowiskowe, więc tam tak naprawdę te działania już w tej chwili są pokazane. Pytanie jest, jaki będzie położony akcent, jeśli chodzi o budżet tych działań w drugiej wersji planu. Tak że nie jest tak, że ta pierwsza wersja planu jest zupełnie odbiegająca od tego, co zostało ustalone i co się teraz w drodze kompromisu kształtuje. To jest taki pierwszy komentarz.

Jeśli chodzi o kwestie powiązania planu strategicznego z dwoma strategiami, to nie chodzi o to – zresztą pan minister to mówił – nie chodzi o to, że my się nie zgadzamy z tymi celami, tylko że te cele nie są osiąmane tylko i wyłącznie przez wspólną politykę rolną. Tak że wskazywanie tego planu strategicznego jako tak naprawdę adresata tych strategii, jest zbyt daleko idącym uproszczeniem, dlatego że tam są też wskazane do osiągnięcia cele, które poza polityką rolną muszą być osiąmane albo nie tylko poprzez politykę rolną. Dlatego tutaj na to wskazujemy. Poza tym powiązanie tego planu z tymi dwoma strategiami oznaczałoby też konieczność korygowania tego planu, bo zanim wejdą przepisy dotyczące tych dwóch strategii, to już ten plan strategiczny będzie na innym etapie. To by też oznaczało być może jakieś dodatkowe korekty w tym planie, a chcielibyśmy jednak już bez zbędnej zwłoki, żeby ten 2023 rok był rokiem, kiedy rzeczywiście zaczynamy wdrażanie.

O ekoschematach pan minister powiedział. Proszę tu zwrócić uwagę na to, że w ogóle PE wskazuje na 30%, więc tak naprawdę te 25% to już jest kompromis, który wskazujemy, że do zaakceptowania i jednocześnie mam przygotowanych sporo różnych ekoschematów, które wydaje się, że będą się cieszyły zainteresowaniem gospodarstw rolnych.

Jeśli chodzi o normy GAEC, to pytanie, czy chcemy wchodzić w takie szczegóły, bo mamy tu też specjalistkę od tego, tak że jeżeli pan poseł sobie życzy, to parę zdań jeszcze koleżanka na ten temat powie. Ja na razie dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Polak (PiS):

Bardzo proszę. Jeszcze pan poseł?

Poseł Andrzej Grzyb (KP):

Panie przewodniczący, może jeśli chodzi o te normy, to prosiłbym o informacje pisemną, żeby już nie przedłużać tego posiedzenia, bo nie widzę tu innych osób zainteresowanych akurat tym tematem. Powiem tylko taką generalną uwagę. Proszę państwa, zdajemy

sobie sprawę, jaką dynamikę ma trilog, tak? Przychodzi ten finalny moment, kiedy każdy musi z czegoś ustąpić. Nigdy nie jest tak, że wszyscy biorą wszystko to, co jest oczekiwane. W związku z tym myślę, że państwo, uczestnicząc w poszczególnych odsłonach Rady zajmujących się finałem negocjacji, doskonale wiedzą, gdzie można osiągnąć progres, jeżeli chodzi o nasze oczekiwania jako państwa członkowskiego, a gdzie po prostu trzeba zwyczajnie powiedzieć: koniec, łapiemy ten kompromis, bo polityka rolna musi wejść. Jeżeli prezydencja portugalska tego nie skończy, to będziemy się znowu przez pół roku wozili z prezydencją słoweńską i nie wiadomo, jaki będzie tego efekt. A wszystko ma wejść od 1 stycznia przyszłego roku. Ludzie już na to oczekują, a przedłużenie obowiązujących obecnie przepisów poza datę 1 stycznia 2023 r. absolutnie nie wchodzi w grę. Więc z tego punktu widzenia tylko zadałem te pytania. Bardzo serdecznie dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Polak (PiS):

Dziękuję panu posłowi. Jeszcze miał ktoś uzupełnić, panie ministrze? Czy już nie? Pisemnie. Dobrze. Więcej zgłoszeń nie widzę. W związku z tym chciałbym zaproponować następującą konkluzję: Stwierdzam, że **Komisja przyjęła do wiadomości informację o stanowisku, jakie Rada Ministrów ma zamiar zająć podczas rozpatrywania projektów aktów prawnych UE na posiedzeniu Rady ds. Rolnictwa i Rybołówstwa w dniach 28 i 29 czerwca 2021 r., w związku z zasięgnięciem opinii Komisji w tych sprawach w trybie art. 11 ust. 1 ustawy.** Czy jest sprzeciw? Nie ma sprzeciwu. Konkluzja została przyjęta. Na tym zamykam rozpatrywanie pkt V.

Przechodzimy do pkt VI, czyli sprawy bieżące. Informuję Wysoką Komisję, że kolejne posiedzenie Komisji odbędzie się jutro o godz. 11.00. Czy ktoś z państwa posłów chciałby zabrać głos? Nie widzę, nie słyszę. Na tym zamykam rozpatrywanie pkt VI. Informuję, że porządek dzienny został wyczerpany. Protokół z dzisiejszego posiedzenia będzie wyłożony do przejrzania w sekretariacie Komisji w Kancelarii Sejmu. Zamykam posiedzenie Komisji. Dziękuję wszystkim państwu za udział.